

Instrucció núm. 2/2004, sobre la implantació d'un programa pilot d'intercanvi de xeringues en el Centre Penitenciari Ponent

Una de les responsabilitats essencials de l'Administració penitenciària és la de vetllar per la vida, la integritat i la salut de les persones privades de llibertat, per la qual cosa ha d'orientar tots els seus esforços a incorporar els mètodes preventius i assistencials que facin possible el compliment dels mandats legals i de les finalitats a les quals s'orienta constitucionalment el nostre sistema penitenciari.

Amb aquesta finalitat, l'Administració penitenciària inclou en les seves polítiques en matèria de salut, totes aquelles estratègies que són reconegudes com a eficaces, tant per prevenir la malaltia, com per promoure i protegir la salut.

La dependència de les drogues no institucionalitzades afecta una proporció relativament important de les persones ingressades en els nostres centres penitenciaris, essent considerable el nombre d'interns que es manifesten consumidores per via parenteral. Igualment, no cal oblidar que el consum de substàncies tòxiques per via endovenosa continua essent la variable de major prevalença causal per a la infecció per VIH.

Les estratègies d'intervenció amb els drogodepenents, en els centres penitenciaris de Catalunya, d'acord amb les recomanacions de l'Organització Mundial de la Salut i del Departament de Sanitat i Seguretat Social, es desenvolupen mitjançant programes de prevenció (informatius, motivacionals, d'educació per a la salut ...), assistencials (desintoxicació, deshabitució en departaments d'atenció especialitzada o ambulatori, amb o sense suport farmacològic) i de reincorporació social. Igualment, es desenvolupa el programa de manteniment amb metadona, actualment molt consolidat, dins de les anomenades estratègies de *Reducció del dany*. Cal recordar que aquests programes tracten de minimitzar l'efecte patogen directe que provoca el consum de substàncies tòxiques, al introduir variables que són tècnicament controlables els objectius de les quals no són només la modificació de l'hàbit additiu sinó preservar la vida del consumidor.

En els programes amb substitutius opiàcics es controla el factor substància i el factor via de consum, i es desenvolupen també programes que estimulen l'ús de vies menys agressives i programes que incideixen sobre les eines que s'han d'utilitzar per al consum. D'aquests últims, l'intercanvi de xeringues és un programa àmpliament implantat en la nostra societat i és considerat com de gran eficàcia per reduir el risc d'infecció i reinfecció per virus de transmissió sanguínia, com el virus de l'hepatitis (*VHB i VHC*) i de la immunodeficiència humana (*VIH*).

D'això deriva la necessitat de constatar la viabilitat dels programes d'intercanvi de xeringues en el medi penitenciari, com una estratègia més de protecció de la salut, individual i col·lectiva, amb el desenvolupament d'un programa concret que reuneixi les adequades condicions de monitorització, que serveixi de model de validació d'aquest mètode preventiu a l'interior de la presó.

El disseny d'un programa pilot d'intercanvi de xeringues específic per al Centre Penitenciari Ponent, atén els objectius mencionats amb anterioritat, alhora que és respectuós amb la

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia
**Secretaria de Serveis Penitenciaris,
Rehabilitació i Justícia Juvenil**

Proposició no de llei del Parlament de Catalunya, el qual per unanimitat de tots els grups parlamentaris, en la sessió de 6 de febrer de 2003, va instar el Consell Executiu a implementar de manera progressiva un programa d'intercanvi de xeringues destinat als drogodependents internats en els centres penitenciaris de Catalunya.

Així doncs, i amb la finalitat de possibilitar l'execució del programa, es modificarà la norma de règim interior del Centre Penitenciari Ponent, de tal forma que quedi expressament permesa la possessió de xeringues en els termes que es descriuen el projecte pilot, sense que això modifiqui cap de les altres normes vigents en el centre penitenciari.

Dels acords del Consell de Direcció del Centre Penitenciari Ponent per habilitar aquest projecte així com de la finalitat del mateix s'ha de comunicar al Jutjat de Vigilància Penitenciària.

El secretari sectorial

Albert Batlle i Bastardas

Barcelona, 17 de maig de 2004